خبر

در پاسخ به «جام جم»:

شورای نگهبان از کارآمد شدن قانون سربازی استقبال می‌کند

اخیرا محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی از بازنگری در قانون سربازی با دستور رهبر انقلاب خبر داده است.

در همین زمینه هادی طحان نظیف، سخنگوی شورای نگهبان در نشست خبری در پاسخ به سؤال خبرنگار جام‌جم درباره این‌که این قانون چه سطحی از اصلاحات را می‌خواهد و آرای فقهای شورای نگهبان درباره خدمت وظیفه عمومی چیست، گفت: ما نسبت به جزئیات این موضوع هنوز اطلاعی نداریم اما دغدغه داریم.

موضوع ساماندهی خدمت وظیفه عمومی بسیار مهم است و این‌که از فرصت سربازی به‌خوبی استفاده شود، دغدغه همه ماست، زیرا دو سال عمر و زندگی جوانان را درگیر می‌کند.

با همراهی مجلس و دولت و ستاد کل نیروهای مسلح اقدام حمایتی خوبی در لایحه بودجه امسال مبنی بر افزایش حقوق سربازان تصویب شد.

سخنگوی شورای نگهبان افزود: هر طرحی درباره ساماندهی خدمت وظیفه عمومی باید با همراهی نیروهای مسلح باشد و شورای نگهبان در چارچوب شرع و قانون از هر طرحی که به کارآمدتر شدن این وضعیت بینجامد، استقبال می‌کند.

در گفت‌وگوی تفصیلی «جام جم» با معاون سیاسی وزارت خارجه صورت گرفت

روایت ایرانی از نظم جدید جهانی

امین صبحی
مریم عاقلی
گروه سیاسی

در آخرین روزهای سال ۱۴۰۱ دولت سیزدهم سطح جدیدی از تعاملات بین‌المللی را فعال کرد و با وجود کمپین شش‌ماهه علیه ایران که تصور می‌شد جمهوری اسلامی تضعیف شده اما مناسبات جدیدی از روابط ایران با کشورهای مستقل و همسایگان شکل گرفت که اوج آن انجام توافق با عربستان بعد از هفت سال بن‌بست در روابط دو کشور بود؛ توافقی که به کیش و مات شدن طرف‌های اسرائیلی و آمریکایی منجر شد و نشانه‌های جمع شدن دست و پای آمریکا از منطقه غرب آسیا با نقش آفرینی ایجابی چین و پررنگ شدن چندجانبه گرایی را آشکار کرد. علی باقری که در آخرین روزهای زمستان در عمان به سر می‌برد، پیش از این سفر در گفت‌وگوی تفصیلی با خبرنگاران جام‌جم به تشریح برنامه‌های دولت سیزدهم در حوزه سیاست خارجی از جمله برنامه هم‌افزایی با کشورهای حاشیه خلیج‌فارس، مبحث دلارزدایی در مجموعه بریکس، جزئیات قرارداد با چین و روسیه به‌عنوان یکی از جلوه‌های نگاه به نظم جدید جهانی و همچنین برنامه‌های بلندمدت جمهوری اسلامی ایران برای نظم جدید بین‌الملل و وضعیت مذاکرات پرداخت که مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

در دولت سیزدهم فرآیند رفع اختلاف میان کشورهای منطقه و جمهوری اسلامی چطور دنبال می‌شود؟

اولا فرآیند رفع اختلاف میان کشورهای منطقه و جمهوری اسلامی ایران به‌طور جدی دنبال شد چون بحثی قبلا مطرح بود که به‌عنوان تابلوی سیاست خارجی، برخی دولت‌ها در ایران تحت عنوان «تنش‌زدایی» مطرح می‌کردند اما باید تاکید کنم ما باید تفکیکی بین دشمنان و کشورهای غیردشمن که برخی دوست ما محسوب می‌شوند قائل شویم. ما با کشورهای دوست خود تنش‌زدایی داریم ولی با دشمنان خود تنش‌زدایی نداریم، ما با دشمنان خود «تهدیدزدایی» داریم. یعنی در قبال دشمنان خود به دنبال این هستیم که تهدید آنها را رفع کنیم اما با دوستان خود دنبال این هستیم که هیچ مسأله‌ای نداشته باشیم. به این جهت پوشش کلی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قبال کشورهای همسایه و منطقه همین بحث تنش‌زدایی است و تا جایی که می‌توانیم باید تلاش کنیم اختلافاتی که بین هم داریم با تعامل با یکدیگر رفع کنیم.

مثلا بر این اساس سال‌ها بین جمهوری اسلامی ایران و کشوری مثل تاجیکستان و ترکمنستان بحث‌های اختلافی مطرح بود اما اولین سفر جناب آقای دکتر رئیسی که شاید کمتر از یک‌ماه که از دولت ایشان گذشته بود، به تاجیکستان بود و همه آن غبارها و اختلافات قبلی را پاک کرد و ما وارد فصل جدیدی شدیم. مدتی بعد ایشان به ترکمنستان تشریف بردند و در آنجا نیز همین وضعیت رخ داد. در جنوب از مدتی قبل یک فرآیندی برای ایجاد یک دوره جدید تعامل بین ایران و عربستان سعودی شروع و با جدیت از طرف جمهوری اسلامی ایران دنبال شد تا به توافق برای برقراری روابط منجر گردید. بنابراین ما به‌طور جدی درصدد تعامل سازنده و هم‌افزا با همه کشورهای جنوبی خلیج‌فارس بوده و هستیم.

البته طبیعتا پیشینه هایی که با آن مواجه هستیم باید تدبیر شود. در این مدت سطح تعاملات ما با دو کشور کویت و امارات افزایش یافت و با دو کشور قطر و عمان تعاملات در عرصه‌های مختلف، اقتصادی و غیراقتصادی، به‌طور جدی و روزافزون ارتقا پیدا کرد که مشهود است.

اکنون با کشور عمان خیلی تعاملات اقتصادی قابل‌توجهی داریم و حدود یک میلیارد دلار تعاملات جاری ماست. درباره ترکیه و عراق در غرب نیز به همین ترتیب تعاملات سازنده ما در عرصه‌های اقتصادی و غیراقتصادی ادامه دارد.

بعد از رویداد اخیر در رابطه با عربستان که ظرف هفته‌های آینده این برقراری مجدد روابط عملیاتی می‌شود، روند مذاکرات و ارتباط با کشور امارات و بحرین را چطور تحلیل می‌کنید، آیا گفت‌وگوهای خلیج‌فارسی ادامه دارد؟

ما درباره امارات قطع رابطه نداشتیم، بلکه کاهش سطح روابط بین دو کشور وجود داشت اما چند ماه پیش اماراتی‌ها سفیر خود را به تهران بازگرداندند و ما هم سفیر خود را در امارات تعیین کردیم و در مراحل نهایی انجام کارهای اداری است که بعد از آن قاعدتا در آینده نزدیک سفیر ما به ابوظبی اعزام خواهد شد.

به نظر شما گره مذاکرات برجامی چه بود؟ انتقادی که بخشی از جامعه دارد این است که وزارت خارجه در این خصوص افکار عمومی را اقناع نمی‌کند و توضیح جامع و کافی در این خصوص به مردم نمی‌دهد، یعنی همان گلایه‌ای که نسبت به دولت قبل وجود داشت در حوزه اطلاع‌رسانی در حوزه برجام به این دولت هم وارد است. گاهی می‌بینیم نماینده‌های مجلس نیز انتقادهایی در این موضوع مطرح می‌کنند. به نظر شما گره مذاکرات چیست که همچنان در «روند» این گفت‌وگوها هستیم؟

بالاخره آن چیزی که اهمیت دارد نتیجه حاصل از مذاکرات است. مذاکرات قاعدتا برای نتیجه‌ای انجام می‌شود. مذاکره برای مذاکره معنی ندارد و ما هم به‌دنبال آن نتیجه هستیم و نتیجه نیز معطوف به تامین منافع مردم ایران و در چارچوب خطوط قرمزی است که جمهوری اسلامی ایران برای مذاکرات رفع تحریم ترسیم کرده است.

لذا در این چارچوب چنین روندی ادامه دارد و اطلاع‌رسانی به مراجع ذی‌ربط و نهادهای بالادستی به‌طور مستمر در طول این دوره‌ای که من مسئولیت داشتم، وجود داشته است و الان هم ادامه دارد و برای افکارعمومی هم اطلاع‌رسانی یک اصل است.

البته نکته و ملاحظه جدی که در دستور کار داشتیم، این بود که مذاکرات را با «زندگی عادی مردم» گره نزنیم چون مردم از ما انتظار دارند منافع آنها در این مسیر تامین شود اما این‌که هر روز مصاحبه شود یا نکته‌ای بیان شود که ذهن مردم به‌طور مستمر درگیر مسائل مذاکرات شود، مطلوب نیست.

یعنی این‌که آب خوردن هم به برجام گره زده شود مدنظر نبوده است!

بله چنین رویکردی هم تامین‌کننده هدف اصلی که همان منافع ملی ماست نخواهد بود و مجموعه مذاکره‌کنندگان هم از این امر غفلت نکردند که هم مراجع ذی‌ربط و هم افکارعمومی از روند و سیری که گفت‌وگوها دارد، مطلع شوند و ما پایبند به این مسأله بوده‌ایم و خواهیم بود.

در تکمیل این نکته، چشم‌انداز شما جهت تحقق نتیجه این مذاکرات چیست و چه زمانی محصول این مذاکرات مشخص می‌شود؟

اگر این سؤال را از طرف مقابل هم بپرسید، شاید نتواند جواب دقیقی دهد. به‌جهت این‌که مذاکرات دو طرف دارد؛ هر دو طرف باید به یک جمع‌بندی مشخص برسند و براساس جمع‌بندی نتیجه حاصل شود. قاعدتا ملاحظاتی درست یا نادرست ممکن است از سوی طرف مقابل هم وجود داشته باشد و ما هم ملاحظات، خطوط قرمز و تامین منافع ملی خودمان را داریم. لذا با تعاملی که با طرف‌های مختلف چه طرف اروپایی و چه غیراروپایی در مذاکرات داریم، تلاش ما این است که بتوانیم همان‌طور که عرض کردم، منافع حداکثری برای مردم تامین و نتیجه‌ای را که به نفع مردم باشد، حاصل کنیم.

تناقض رفتاری اروپا و کلیت غرب را در اجرای تفاهم‌های بین‌المللی چطور تحلیل می‌کنید؟

یک سرفصل اساسی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران عدم‌اعتماد به دشمن و نکته دیگر عدم‌اتکا به بیگانه است.

یک نکته مهم دیگری که خیلی اهمیت داشت این بود که در این مدت غربی‌ها، هم آمریکایی‌ها و هم اروپایی‌ها به ملت ایران ثابت کردند اگر منافع نامشروع آنها در میان باشد آنها به‌هیچ مبنایی حتی انسانی، پایبند نیستند. در این مدت بحث تحریم‌ها به مواردی کشیده شد که این موارد حتی در چارچوب حقوق بین‌الملل غیرقابل‌تحریم است. اقلام بشردوستانه، مواد غذایی، دارو و تجهیزات پزشکی غیرقابل‌تحریم هستند یعنی حتی شما در جنگ که با طرف مقابل می‌جنگید، حق ندارید به یک بیمارستان و آمبولانس حمله کنید در حالی‌که در آن آمبولانس سربازی بود که تا پنج دقیقه پیش در حال جنگیدن بوده است. یعنی مقررات بین‌المللی به شما چنین اجازه‌ای را نمی‌دهد ولی در این تحریم‌ها کشورهای غربی به‌ویژه اروپایی‌ها هم دارو و هم تجهیزات پزشکی و هم مواد غذایی را تحریم کردند و هم حتی به بیماری‌های خاص که تعدادی از کودکان ما مبتلا به آن بیماری‌ها بودند و ژنتیکی است، دارو ندادند درحالی‌که ما می‌خواستیم مابه‌ازای آن یعنی پول آن را پرداخت کنیم. لذا این یک روی دیگر از غربی‌ها را برای مردم ما عینیت بخشید.

در این فرآیند غیرانسانی حتی به یک کودک بیمار که نیازمند یک پانسمان است تا دردهای او التیام پیدا کند، پانسمان نمی‌دهند. یک مجموعه‌ای به‌نام خانه ای‌بی(EB) در تهران است که به وضعیت بیماران پروانه‌ای که یک بیماری پوستی است، رسیدگی می‌کند. حدود هزار بیمار پروانه‌ای در ایران وجود دارد و این خانه یک مجموعه غیردولتی است که مسئولیت رسیدگی به امور آنها را برعهده دارد.

این مجموعه از یک کشور اروپایی قبلا پانسمان‌های خاصی را که مربوط به این بیماری پوستی است، تهیه می‌کردند. وقتی تحریم‌های آمریکایی‌ها اعمال شد و اروپایی‌ها نیز از آن تبعیت کردند، خانه «ای‌بی» درخواست کتبی کرد که این پانسمان‌ها در اختیار این کودکان بیمار قرار گیرد که آنها جواب کتبی دادند که به‌دلیل تحریم‌ها نمی‌توانیم به شما بدهیم!

این نوع نگاه تجربه غم‌انگیزی است که برای اروپایی‌ها به‌هیچ‌وجه موضوع حقوق بشر اهمیت ندارد. وقتی مسأله منافع آنها پیش بیاید همه چیز را فدا می‌کنند، حتی نه حقوق بشر بلکه خود بشر را فدا می‌کنند. این را در عمل نشان دادند چون در این مدت تعدادی از کودکان مبتلا به بیماری‌های خاص از جمله بیماری ای‌بی به‌دلیل عدم‌دسترسی به داروها یا تجهیزات پزشکی متاسفانه از دنیا رفتند و ما به‌عنوان جمهوری اسلامی ایران مدعی این کشورها هستیم و آن کشورها را مجرم و شریک در قتل این کودکان بی‌گناه می‌دانیم.

تحلیل شما از دیپلماسی همسایگی در دوره جدید چیست؟

از دو منظر برای دولت سیزدهم، بحث همسایه‌ها اهمیت دارد. یکی از جهت سیاست خارجی نگاه به شرق و دیگری از جهت تاکید بر مولفه‌های درونی قدرت. از هر دو منظر کشورهای همسایه و کشورهای منطقه اهمیت دارد، ما تقریبا جزو معدود کشورهایی هستیم که این تعداد همسایه داریم و این نشان‌دهنده جایگاه قدرتی جمهوری اسلامی ایران است؛ یعنی ابعاد جمهوری اسلامی ایران آن‌قدر وسیع است که ۱۵ همسایه را در کنار خود جای داده است.

در مورد سیاست ارتباط با شرق چطور؟

در مورد نگاه به شرق این نکته را توضیح بدهم چون بعضا مغلطه می‌شود. شعار انقلاب اسلامی نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی است. این یک نگاه مبنایی و نظری به سیاست خارجی است و به معنای همان اصل اساسی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران که استقلال است، تفسیر می‌شود. روی این جهت نه شرقی، نه غربی به معنای عدم اتکا به بیگانگان است؛ یعنی ما نه به شرق تکیه داریم و نه به غرب ولی بدین معنا نیست که با همه دنیا قطع رابطه هستیم.

بالاخره در محیط بین‌المللی زندگی می‌کنیم و با دنیا تعامل داریم اما چون زیرساخت تعاملات ما در قبل از پیروزی انقلاب اسلامی غرب‌پایه بوده، این تعاملات بر همان اساس شکل گرفته است. ما برای این‌که یک نگاه درست و منفعت‌محور به سیاست خارجی داشته باشیم، نیاز داریم به غیرغرب هم نگاه کنیم. نگاه به شرق به معنای نگاه به غیرغرب است، همسایه‌های ما نیز غیرغرب هستند. روی این جهت نه شرقی، نه غربی عدم اتکا به شرق و عدم اتکا به غرب است. نگاه به شرق یعنی در عین حال که با همه دنیا از جمله غرب تعامل داریم، تعامل با شرق هم باید داشته باشیم چراکه مکمل هم هستند. از این منظر هم همسایگان جایگاه ویژه در سیاست خارجی دولت آقای رئیسی داشته و دارند و هم در عمل اتفاقات خوبی در طول یک سال و نیم گذشته رخ داده است.

با توجه به هندسه جدید بین‌الملل نیاز جهانی به حضور و نقش‌آفرینی جمهوری اسلامی ایران و نیاز به چند جانبه‌گرایی چگونه بوده است؟

از زمانی که جمهوری اسلامی پیشنهاد پیوستن به سازمان همکاری شانگهای را ارائه کرد، تا زمانی که آغاز فرآیند پیوستن جمهوری اسلامی ایران به سازمان همکاری شانگهای تصویب شد، حدود ۱۸ سال طول کشید اما از زمانی که جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد کرد که وارد فرآیند «بریکس پلاس» شود تا زمانی که جناب آقای رئیسی در نشست بریکس پلاس که در چین برگزار شد به عنوان کشوری که می‌خواهد وارد این مجموعه شود، سخنرانی کرد؛ دو ماه هم طول نکشید.

این روند یعنی سرعت نیاز جهانی به حضور و نقش‌آفرینی جمهوری اسلامی ایران و نیاز به چند جانبه‌گرایی برای این‌که زودتر بتوانند مولفه‌های قدرت خود را تحکیم کنند و چارچوب‌های نقش‌آفرینی خود را در عرصه بین‌المللی تدارک ببینند، خیلی سرعت گرفته است. از سوی دیگر سازمان همکاری شانگهای سازمانی است که کشورهای عضو ان هم از نظر جمعیت، هم از نظر منابع و هم از نظر مولفه‌های قدرت علمی، نظامی، صنعتی، اقتصادی، دارای ابعاد بین‌المللی هستند و آن‌طور که چند موسسه معتبر آمریکایی اذعان دارند؛ در سال ۲۰۵۰ میلادی، قدرت اول اقتصادی جهان، دو کشور چین و هند هستند که هر دو عضو سازمان همکاری شانگهای نیز هستند.

سازوکار تصمیم‌گیری سازمان همکاری شانگهای هم به روش «اجماعی» است. یعنی هیچ خروجی از سازمان همکاری شانگهای نخواهد بود، مگر این‌که همه اعضا و از جمله جمهوری اسلامی ایران نیز با آن چارچوب‌ها، مولفه‌ها، قواعد و مقررات و رویه‌ها موافق باشد و لذا ایران در سطح یک سازمان مهم و بزرگ بین‌المللی دارای رای و نقش تعیین‌کننده است و این باعث نگرانی کسانی است که حامیان نظم ظالمانه موجود هستند. این روند البته که امیدآفرینی برای کشورها مستقل و ملت‌ها هم هست که یک هم‌افزایی جدید و یک مولفه قدرت جدی اضافه شده است.

در ماه‌های گذشته عضویت ایران در کمیسیون وضعیت زن سازمان ملل لغو شد، به نظر شما این اقدام با تحریک چه کشورهایی صورت گرفت و هدف آنها از این اقدام چه بود؟

یکی از ویژگی‌های اساسی کشورهای غربی این است که منافع خود را ملاک هر سیاست خود قرار می‌دهند و تاکید دارند که حقوق بین‌الملل و سازوکارهای آن باید بر همان مبنا باشد. حتی در مورد حقوق بشر همین‌طور است اما باید گفت که آنها استاندارد دوگانه ندارند، بلکه استاندارد آنها واحد است و معیار آنها فقط حفظ منافع‌شان است و در عمل هم نشان داده‌اند که حقوق بشر برای آنها اهمیتی ندارد بلکه فقط یک چیز برای آنها اهمیت دارد که منافع آنهاست. در این چارچوب هرجا منافع آنها اقتضا کند از دیکتاتوری مثل صدام حمایت می‌کنند، در جایی منافع‌شان اقتضا کند به همان دیکتاتور سلاح شیمیایی می‌دهند تا زن و کودک و بزرگ را زنده زنده بسوزاند یا در جای دیگر منافع آنها اقتضا کند از رژیم صهیونیستی حمایت می‌کنند که در مقابل آن مردم بی‌پناه و مظلوم فلسطین قرار دارند.

غربی‌ها وقتی منافع آنها اقتضا کند، همین برخورد دوگانه را با مردم یمن می‌کنند. اکنون چند سال است که مردم یمن با سخت‌ترین تهاجم مواجهند و نه فقط همه زیرساخت‌های کشور خود را از دست داده‌اند بلکه با فاجعه‌ای انسانی روبه‌رو هستند.

شما درباره کشورهای غربی هیچ‌گاه سخن یا حرفی درباره نقض حقوق بشر نمی‌شنوید، چراکه منافع آنها در صیانت از حقوق مردم در یمن، فلسطین، عراق یا سوریه نیست اما در جایی منافع آنها اقتضا می‌کند، ژست حقوق بشری بگیرند. در واقع این همان کاری است که در موضوع کمیسیون وضعیت زن انجام دادند که خلاف همه رویه‌های بین‌المللی بود و چنین اقدامی هیچ جایگاهی در سازوکار آیینی کمیسیون وضعیت زن هم ندارد ولی غربی‌ها بر اساس منافع خود بدعتی را ایجاد کردند.

عدم پایبندی به معیارهای بین‌المللی توسط کشورهای غربی را در همین موضوع کمیسیون وضعیت زن چطور ارزیابی می‌کنید؟

این بدعت آشکار آنها، عمق عدم پایبندی به معیارهای بین‌المللی را نیز نشان داد، یعنی آنها که ادعا می‌کنند باید رویه‌ها و ساختارهای بین‌المللی را حفظ کرد تا بتوان ثبات و آرامش را در مناسبات بین‌المللی دنبال کرد، در عمل وقتی منفعت مورد نظر آنها تامین نشود، زیاده‌خواهی‌شان اقتضا می‌کند همه آن مناسبات را نادیده بگیرند لذا موضوع اخیر ما در کمیسیون وضعیت زن، محصول چنین نگاه و رویکرد کشورهای اروپایی و آمریکاست.

با توجه به این‌که ایران در برجام کاملا به تعهدات خود عمل کرده اما انتظارتی که داشت از سوی غربی‌ها محقق نشد و بعد از اتفاقات داخلی ایران در پاییز امسال هم شاهد رویکردهای خاصی از سوی غربی‌ها بودیم، برنامه ایران برای بعد از این مرحله چیست و با توجه به این‌که آمریکا برای ازسرگیری مذاکرات پیام‌هایی فرستاده است، راهبرد جمهوری اسلامی چیست؟

آمریکایی‌ها با نقض قطعنامه ۲۲۳۱ و خروج از برجام، نقض عهد کردند و در عمل نشان دادند به تعهدات خود پایبند نیستند اما در کنار آن، اروپایی‌ها به‌دلیل عدم پایبندی به تعهدات خود، تکالیف و وظایفی را که در چارچوب توافق متوجه آنها بود، جامه عمل نپوشاندند. نکته مهم این است آنها با این‌که توافق کرده بودند و چارچوب مشخصی برای مسأله اختلافی بین ما و آنها با مشارکت دو طرف نهایی شده بود اما ثابت کردند که قابل اعتماد نیستند. نکته دیگر این‌که در مسیر اتفاقاتی که بعد از برجام رخ داد و برجسته‌ترین آن، خروج بدون دلیل آمریکا از توافق بود. ما با عدم پایبندی اروپایی‌ها به تعهدات هم مواجه شدیم که این ثابت کرد ما در مسیر توسعه، پیشرفت کشور، تامین نیازها و منافع ملی خود نباید به هیچ طرفی اتکا کنیم.

البته نه به این معنی که تعامل با خارج و کشورهای دیگر در دستور کار نداریم. قطعا جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک اصل مبنایی و بازیگر مسئول در صحنه جهان، نقش‌آفرینی مؤثری را در عرصه‌های مختلف چه در سطح دوجانبه با کشورها و چه در سطح چندجانبه و در عرصه مراجع و نهادهای منطقه‌ای و بین‌المللی داشته و خواهد داشت اما نکته مهم این است که این تعامل معطوف به این است که نباید خود را متکی به طرف مقابل کنیم و این کار را هم نمی‌کنیم. البته در عین حال تعامل در دستور کار بوده و هست.

در دولت آیت‌ا... رئیسی این گزاره در عمل، مصادیق بارز و برجسته‌ای داشت و ما پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای را در عرصه‌های تعاملات دوجانبه و چندجانبه با کشورهای مختلف و با مراجع مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی شاهد بودیم. بنابراین این امر نشان‌دهنده این است که اهل تعامل هستیم.

برش

جمهوری اسلامی برای اتکازدایی اقتصاد و تجارت از دلار چه اقدامات و تلاش‌هایی را انجام داده است؟

باید این‌طور گفت که شاید سیطره‌ای که دلار برای تحکیم سلطه آمریکا ایجاد می‌کند، مولفه قدرت نظامی آمریکا نتواند آن را ایجاد کند. چون دلار مانند خون در شریان‌های اقتصاد جهانی همه جا جاری و ساری است. از دو منظر جمهوری اسلامی ایران از سال‌ها قبل برای اتکازدایی اقتصاد و تجارت از دلار تلاش کرده است؛ یکی به جهت این‌که نظم جدید جهانی نیاز به این دارد که مولفه‌های تشکیل‌دهنده این نظم را به طور مستقل شکل دهد که بحث اقتصاد و ارتباط با ارز یک امر مهم است و نکته دوم هم بحث تحریم‌هاست. یعنی این دو نقش هم‌افزا ایجاد کرد تا جمهوری اسلامی ایران در این عرصه به طور جدی وارد عرصه و میدان عمل شود.

سایر طرف‌ها هم برای دلارزدایی از اقتصاد، برنامه‌ها و تلاش‌های جدی انجام دادند و شاهد هستیم که در مجموعه بریکس بحث دلارزدایی به مبنای خیلی جدی تبدیل شده و میان پنج کشور بریکس این بحث به طور جدی در جریان است. ما در عین حال به جهت این‌که به دلیل تحریم‌ها در شرایط ویژه اقتصادی به سر می‌بریم، خیلی از تعاملات و توافقات ما با کشورهای دیگر هم خواست ماست و هم خواست آنها که اینها را علنی نکنیم به جهت این‌که آمریکایی‌ها به خاطر خصومت‌ورزی که با مردم ما دارند به محض این‌که در یک عرصه گشایشی ایجاد شود، روی آن متمرکز می‌شوند و برای تخریب آن طراحی می‌کنند.

ولی آن چیزی که می‌توان بیان کرد این است که بحث دلارزدایی از تجارت خارجی ما در کنار برخی دیگر از کشورهایی که در فرآیند چندجانبه‌گرایی حضور و نقش‌آفرینی فعالی دارند، به مسأله‌ای صرفا در حد نظری محدود نیست، بلکه در خیلی از عرصه‌ها ما وارد عمل شدیم و این بروز و نمود عینی پیدا کرده است و امیدواریم در چارچوب همکاری‌هایی که با مجموعه «بریکس پلاس» شکل می‌دهیم، بتوانیم در سرعت بخشی به دلارزدایی از اقتصاد این کشورها کمک کنیم.